

SOOLISE VÕRDÕIGUSLIKKUSE JA VÕRDSE KOHTLEMISE VOLINIK

Euroopa Liit
Euroopa struktuuri-
ja investeerimisfondid

Eesti
tuleviku heaks

Projekti mõju võrdsete võimaluste edendamisele

Meede „Töölesaamist toetavad teenused“

Liivi Pehk

ÜKP fondide võrdõiguslikkuse kompetentsikeskus

10.11. 2015

Võrdsete võimaluste edendamise kohustus

Struktuurivahendite rakendamise 2014-2020 perioodil on Euroopa Sotsiaalfondist rahastatavates projektides kõikide tegevuste kavandamisel, elluviimisel, seires ja hindamisel **kohustuslik**:

- **edendada** soolist võrdõiguslikkust
- **vältida** diskrimineerimist (soo, vanuse, rahvuse, rassi, nahavärvuse, puude, seksuaalse sättumuse, veendumuse alusel)
- **tagada** puuetega inimestele juurdepääs

Proaktiivne lähenemine!

Soolise võrdõiguslikkuse edendamine

Sooline võrdõiguslikkus

on olukord, kus naistel ja meestel on võrdsed õigused, kohustused, võimalused ja vastutus kõigis ühiskonnaelu valdkondades - st puudub sooline ebavõrdsus

Naiste ja meeste võrdsed võimalused tähendavad **soost, soorollidest, stereotüüpsetest hoiakutest ja eelarvamustest tulenevate tõkete puudumist** majanduslikus, poliitilises ja sotsiaalses elus osalemisel

Soolised stereotüübid kehtivad

- mehelikkuse ja naiselikkuse kohta
- meestele ja naistele sobivate pere- ja ametirollide kohta
- naistele ja meestele sobivate tööde sisu kohta

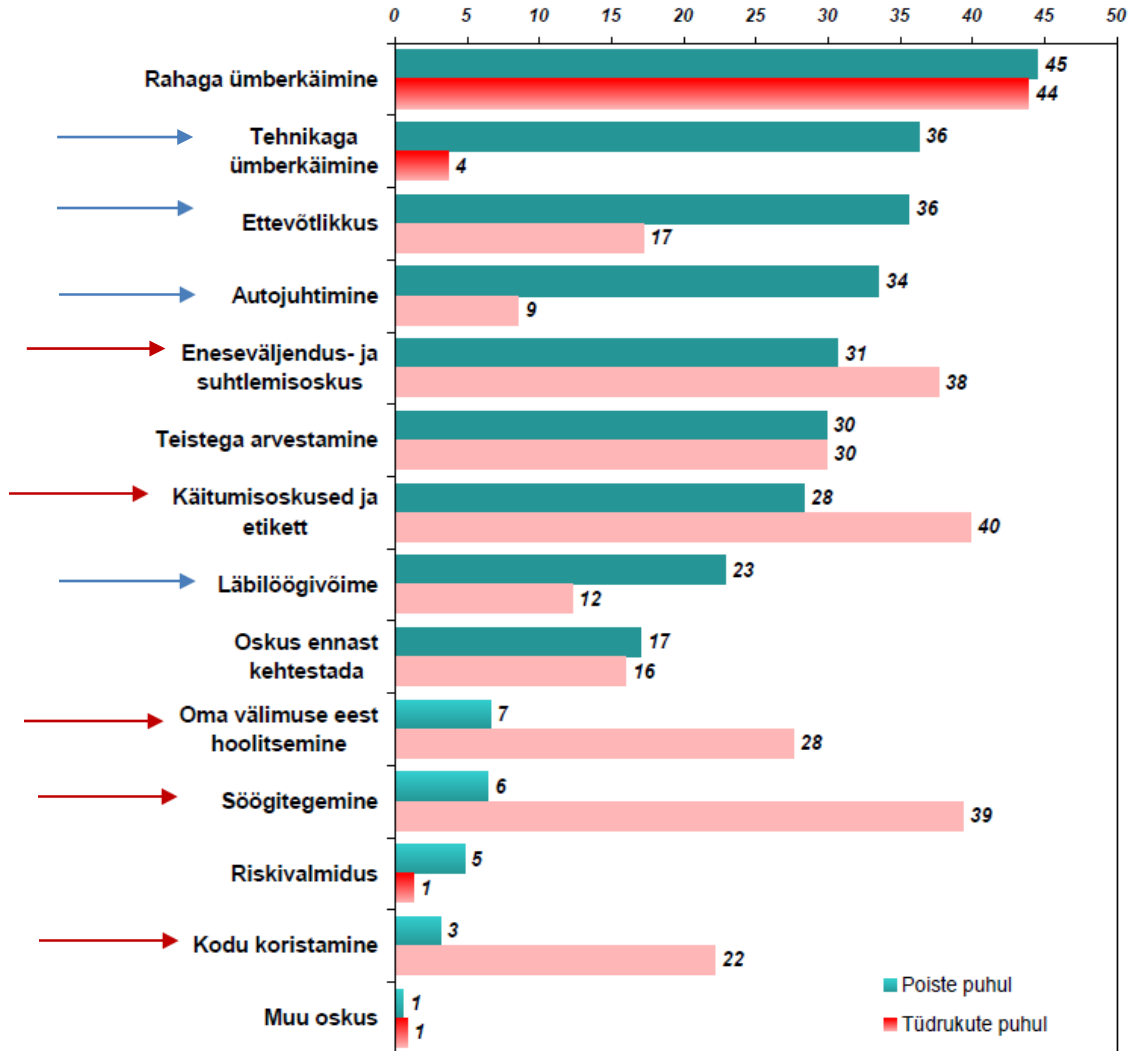
Arvatakse, et:

Naistele sobivad paremini hoolitsemise, kasvatamise, teiste teenindamise ja abistamisega seotud valdkonnad: haridus, meditsiin, sotsiaaltöö, kultuur.

Meestele sobivad paremini valitsemise, juhtimise, tootmise, tehnoloogiaga seotud valdkonnad.

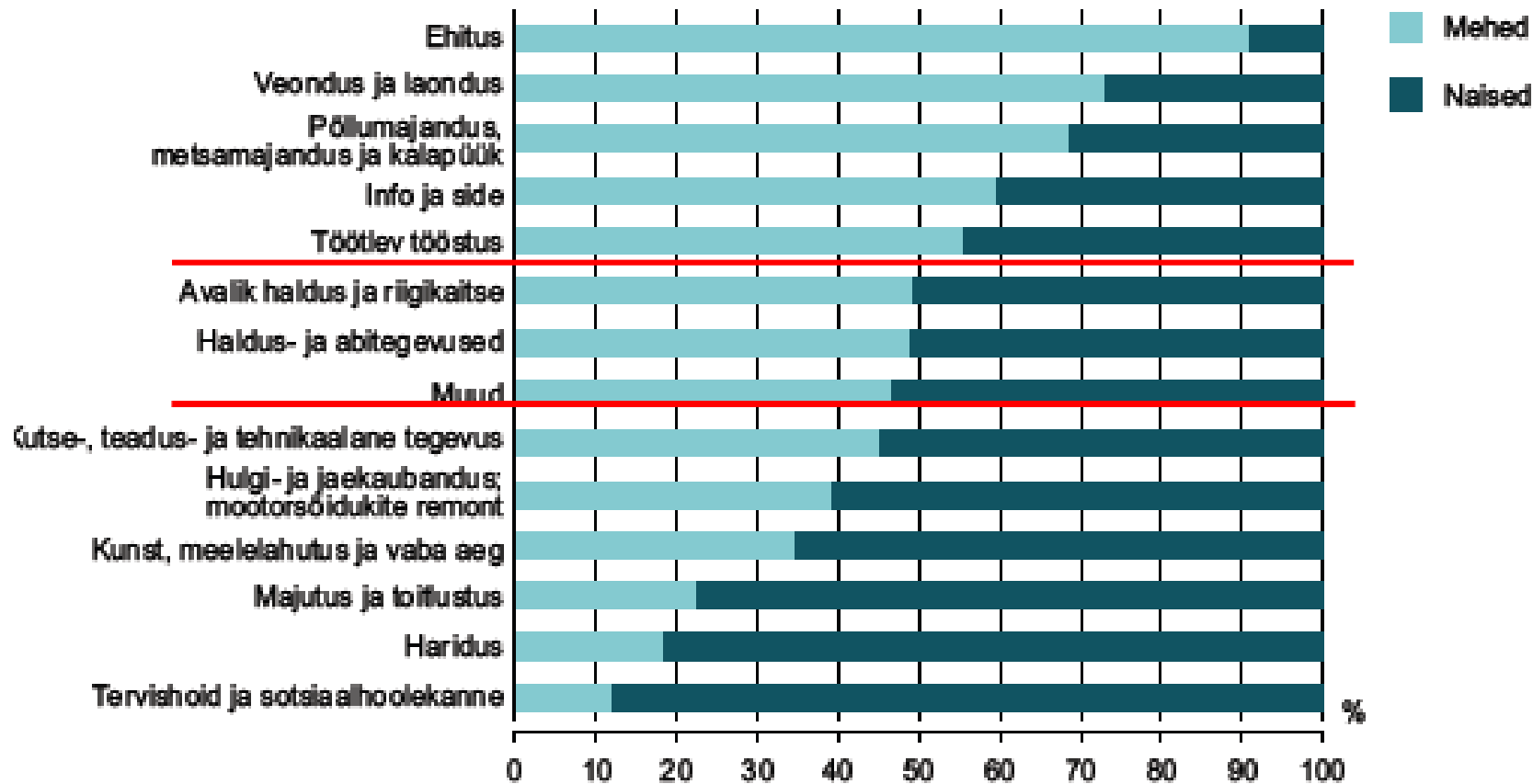
Milliste oskuste ja omaduste arendamist peetakse oluliseks poiste ja tüdrukute kasvatamisel?

(Soolise võrdõiguslikkuse monitooring, 2013)

Hõivatud tegevusala ja soo järgi, 2011

Statistikaamet

Naiste ja meeste võrdsed võimalused tööturul

- Naiste ja meeste tööhõivemäärad on ühtlustunud
- Tööturu horisontaalne ja vertikaalne sooline segregatsioon on vähenenud piirini, kus ei saa enam tegevusvaldkondi ja ameteid sildistada nn naiste- või meeste töödeks
- Väikelaps peres ei tähenda ilmtingimata emale tööturult eemalejäämist
- Võrdse ja võrdväärse töö eest makstakse meestele ja naistele võrdset palka

Eesmärgid

Sotsiaalfondi määrus 1304/2013

Art. 7 Naiste ja meeste vahelise võrdõiguslikkuse edendamine

- **suurendada naiste püsivat osalust ja edu tööhõives, et** võidelda vaesuse feminiseerumisega;
- **vähendada soolist segregatsiooni;**
- võidelda sooliste stereotüüpidega tööturul, hariduses ja koolituses;
- toetada kõigi töö- ja eraelu ühitamist;
- toetada hoolduskohustuste võrdset jagamist meeste ja naiste vahel.

Soolise võrdõiguslikkuse edendamise kaksistrateegia

- Projektid, mille **otsene eesmärk on soolise võrdsuse** edendamine
- Projektid, mille eesmärk on mõnest muust valdkonnast, ja kus on oluline arvestada soolise võrdsuse eesmäärke ja **lõimida sooline vaatenurk** kõigisse tegevustesse kõikidel etappidel (**soolõime rakendamine**)

Info taotlusvormis

3.3.2 Projekti mõju võrdsetele võimalustele

3.3.2.1 Sooline võrdsus (kas projekti lõpptulemus mõjutab meeste ja naiste olukorda ühiskonnas)⁷

jah

ei

Alljärgnev osa täidetakse „jah“ vastuse korral

a) Projekt sisaldab tegevusi, mis panustavad otseselt soolise võrdõiguslikkuse edendamisse:

jah ei

Tegevuste kirjeldus:

b) projekt panustab soolise võrdõiguslikkuse edendamisse läbi sooküsimuste lõimimise⁸ projekti ettevalmistamisse, rakendamisse ja seiresse

jah ei

„jah“ vastuse korral selgitus, kuidas on projektis rakendatud sooküsimuste lõimimist:

Soolõime rakendamine projektides

Soovitused ja juhised

Toetuse andmise eesmärk: soodustada esimese ja teise taseme haridusega 16–29-aastaste noorte või pikka aega (vähemalt 12 kuud) tööturult eemal olnud inimeste tööle asumist ja tööturul püsimist. Toetatakse teenuste osutamist lähtuvalt sihtrühma tööle asumise takistustest.

1. Sõnastage eesmärk ümber sooaspekti arvesse võttes

*Soodustada esimese ja teise taseme haridusega 16–29-aastaste **naiste ja meeste** või pikka aega (vähemalt 12 kuud) tööturult eemal olnud **naiste ja meeste** tööle asumist ja tööturul püsimist. Toetatakse **teenuste osutamist lähtuvalt naiste ja meeste tööle asumise takistustest.***

Soolõime rakendamine projektides

Soovitused ja juhised

2. Analüüsige sihtrühmas naiste ja meeste esindatust ja erinevusi naiste ja meeste olukorras. Tooge välja olulised erinevused. Kasutage soo lõikes statistikat.

Millised on erinevused sihtgruppi kuuluvate naiste ja meeste:

- osaluses, haridustasemes, oskustes, eelnevates tegevus- ja ametialades;
- töötuse kestvuses ja põhjustes, **tööle asumise takistustes**, mitteaktiivsuse põhjustes jms.

Konsulterige sihtgrupiga. Kaardistage olukord sugude lõikes. Kajastage tulemused taotluses (p. 3.2.1 Olemasolev olukord ja ülevaade projekti vajalikkusest.)

Soolõime rakendamine projektides

Erinevused naiste ja meeste tööturukäitumises

- 1) Naised on töötuna enam alid alustama pereeluga, samal ajal kui mehed üritavad pigem leida püsivat tööd
- 2) Naised on vähem mobiilsemad
- 3) Naised on need, kes lapse või eaka lähedase hooldamise tõttu tööleasumist edasi lükkavad, töötamise katkestavad või tööturult lahkuvad
- 4) Mehed on töötuks jäädes vähem alid abi küsima

Soolõime rakendamine projektides

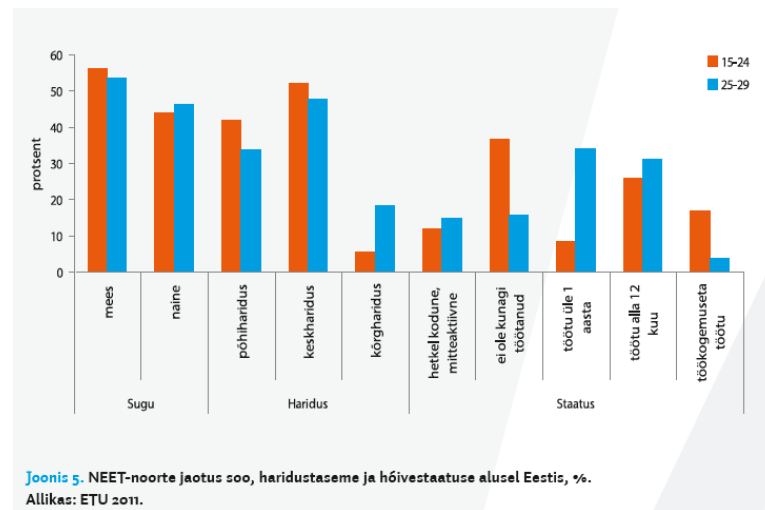
Olukorra kirjeldus. Kust leida andmeid?

1. Maakondade kodulehed: [Maakonna arengukava](#).
Sotsiaalmajandusliku olukorra analüüsid. [Uuringud](#).
2. Töötukassa: Statistika ja uuringud
3. Statistikaameti andmebaas
4. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi
tööjõuvajaduse ja -pakkumise prognoosid.
5. Eesti Pank: Tööturu ülevaated
6. Noorteseire portaal: <http://www.noorteseire.ee/>
7. Võrdõigusvoliniku veebilehekülg. [Tööturu teemaleht](#)

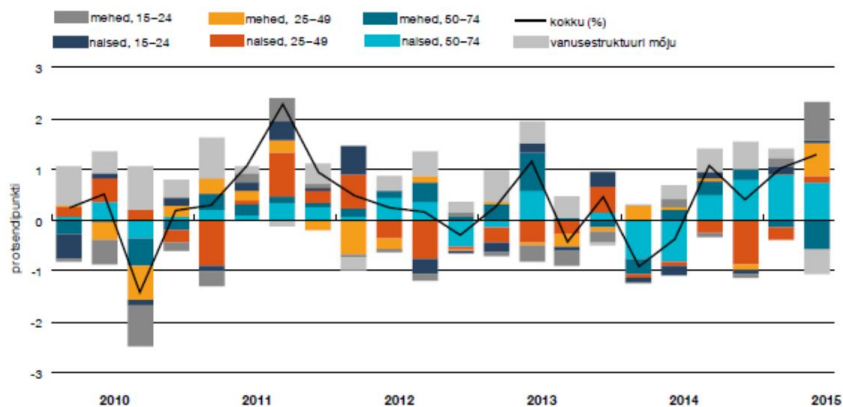
Soolõime rakendamine projektides

Taustinfo

20–64-aastaste tööhõive määr soo järgi, 2005–2014

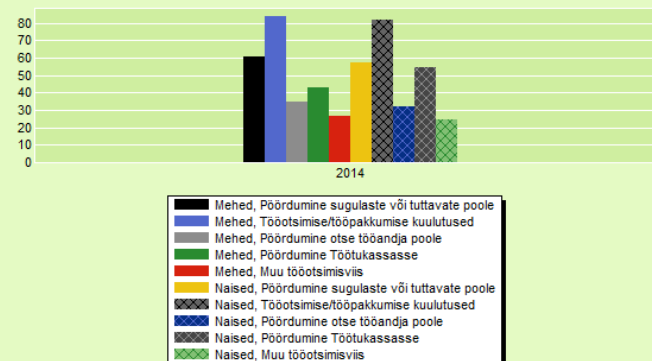

Joonis 5. NEET-noorte jaotus soo, haridustaseme ja hõivestaatusel alusel Eestis, %.
Allikas: ETU 2011.

Allikad: statistikaamet, Eesti Panga arvutused

TT434: TÖÖTUD
--- Sugu, Töötusisiviis, Aasta.
(protsenti)

© Statistikaamet

Töötud soo ja töötuse kestuse järgi, 2010-2014

Statistikaamet

	2010	2011	2012	2013	2014
Mehed					
Alla 6 kuu	20,3	13,3	12,1	12,4	9,2
6–11 kuud	14,0	4,7	4,8	4,4	4,4
Vähemalt 12 kuud	32,0	27,5	21,0	14,6	13,7
vähemalt 24 kuud	12,5	16,0	12,6	9,3	7,0
KOKKU	66,3	45,5	37,9	31,5	27,3
Naised					
Alla 6 kuu	17,4	12,4	10,1	11,7	10,4
6–11 kuud	10,7	5,8	4,1	4,0	3,1
Vähemalt 12 kuud	19,6	21,1	16,4	11,5	8,8
vähemalt 24 kuud	6,3	10,9	10,4	6,1	4,6
KOKKU	47,7	39,3	30,6	27,2	22,3

Mitteaktiivsed soo ja vanuse järgi, 2010-2014

Statistikaamet

	2010	2011	2012	2013	2014
Mehed					
15–24	55,7	51,4	49,0	48,3	45,7
25–49	17,0	15,3	16,4	16,6	15,7
50–74	72,3	70,6	69,3	67,2	66,6
15–74	144,9	137,4	134,8	132,1	128,0
16 kuni pensionilga	92,2	86,0	83,8	81,6	78,8
15–64	104,8	97,8	97,1	94,8	91,3
15 ja vanemad	173,3	166,5	165,0	163,6	160,7
Naised					
15–24	57,7	53,5	50,4	46,9	44,9
25–49	36,9	36,6	38,4	40,0	42,9
50–74	107,0	104,5	103,7	101,4	101,2
15–74	201,6	194,6	192,6	188,2	189,0
16 kuni pensionilga	107,4	107,0	104,7	104,4	108,2
15–64	133,0	130,3	129,4	125,9	126,3
15 ja vanemad	276,5	271,0	271,2	269,7	272,7

Soolõime rakendamine projektides

Soovitused ja juhised

3. Mis on naiste ja meeste erineva esindatuse ja erineva olukorra põhjus? Millised on normid ja ootused naiste ja millised meeste suhtes? Milliste takistustega tööturul puutuvad kokku naised ja millistega mehed? Kuidas jagunevad ressursid naiste ja meeste vahel? Mis sellist olukorda põhjustab?

Näiteks võib piirkonnas ühelt poolt olla kõrge meeste töötuse tase ja teiselt poolt puudus sotsiaaltöötajatest, sest ühiskonnas kehtib stereotüüp, et sotsiaaltöö on naiste amet.

Soolõime rakendamine projektides

Soovitused ja juhised

4. Kuidas projekti tegevustega saab kaasa aidata naiste ja meeste võrdsuse saavutamisele? Seadke eesmärgid, valige tegevused ja mõõdikud tulemuste mõõtmiseks.

Töötutele naistele ja meestele võrdsete võimaluste loomine tööle asumiseks. Takistuste kõrvaldamine.

-vähendades soostereotüüpide negatiivset mõju töökohtade valikule

- arendades naistes ja meestes tööturu vajadustele vastavaid oskusi ja omadusi, millest neil jääb vajaka (sooline aspekt)

- väliste piirangute ületamine (nt lapsehoid, transport jms)

Soolõime rakendamine projektides

Nõudlus ja pakkumine tööturul

3. Kavandatud tegevused peavad toetama ka töökohtade soolise segregatsiooni vähendamist!

Vajatakse:

autojuhte

masinaehitajaid

IT spetsialiste

sotsiaaltöötajaid

lasteaiaõpetajaid

Ei ole naiste ja meeste töid vaid on lihtsalt tööd!

Soolõime rakendamine projektides

Head praktikad

Soome **VIRINA** projekt (2008-2011)

Eesmärk: motiveerida naised leidma endale uus töökoht tehnoloogiaettevõttes

Tegevused: 2 kuuline motivatsioonikoolitus

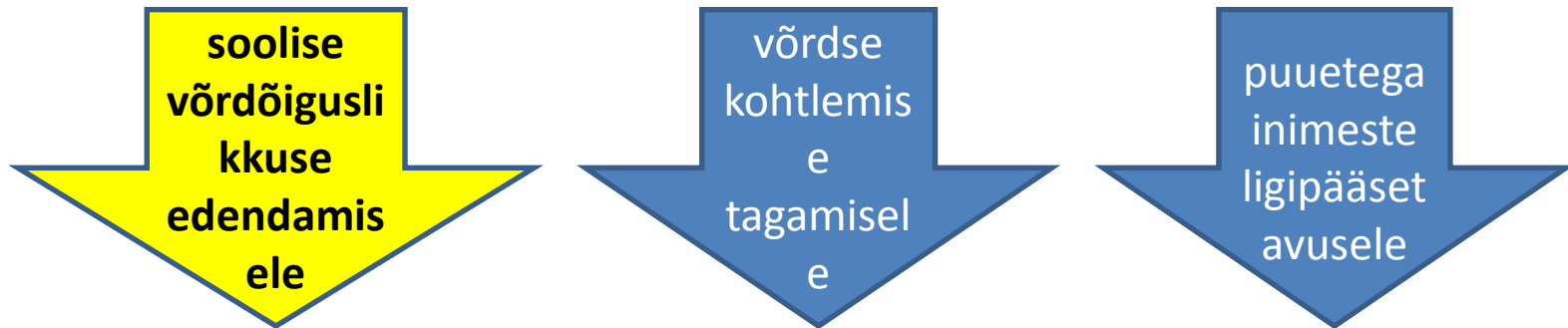
Tutvumine tehnoloogiaettevõttega, praktilised tööd (keevitamine, installatsioonitööd). Teadmised materjalitehnoloogiast, joonestamisest, ülesannetest ja tööst tehnoloogiaettevõttes jms.

Igal osalejal isiklik koolitusplaan.

Osalejatele tagasiside sobivuse ja võimete kohta.

Projekti eeldatav mõju

Taotluses on kirjeldatud projekti tegevuste ja tulemuste mõju:

- Soostereotüüpide mõju töökoha valikule on vähenenud
- Teenuseid kasutanud ja tööhõivesse liikunud naiste ja meeste osakaalud on enam vähem võrdsed

Võrdne kohtlemine

Diskrimineerimise vältimine

- Keelatud on igasugune diskrimineerimine soo, rassi või rahvuse, usutunnistuse või veendumuse, puude või seksuaalse sättumuse põhjal.
- Projektide ettevalmistamisel ja rakendamisel:
  - projekti tiimi valikul /värbamisel
  - partnerite valikul
  - kaasamisel
  - tegevuste elluviimisel

Otsene ja kaudne diskrimineerimine

Otsene diskrimineerimine – olukord, kus ühte isikut koheldakse tema soo, vanuse, rahvuse jne tõttu halvemini, kui koheldakse, on koheldud või koheldaks teist isikut samalaadses olukorras

Kaudne diskrimineerimine – esmapilgul neutraalne säte, kriteerium või toimimisviis on oma tulemuste poolest diskrimineeriv

Mõne isiku või rühma suhtes ollakse:

- Negatiivselt häälestatud
- Eelarvamuslikud

- Stereotüpiseerimine
- Stigmatiseerimine
- Marginaliseerimine
- Nähtamatuks tegemine
- Lapsikuna näitamine
- Trivialiseerimine

Puuetega inimeste juurdepääs

Hõlmab ligipääsu:

- Füüsilisele keskkonnale
- Transpordile
- Teabele ja suhtlusele, sealhulgas IKT-le
- Toodetele ja teenustele, mida pakutakse avalikkusele

SOOLISE VÕRDÕIGUSLIKKUSE JA VÕRDSE KOHTLEMISE VOLINIK

Euroopa Liidu
struktuuritoetus

Eesti tuleviku heaks

Tänan!

Liivi Pehk

liivi.pehk@svv.ee

6269 054

ÜKP fondide võrdõiguslikkuse kompetentsikeskuse juht
Võrdõigusvoliniku kantselei